

FIŞE DE LUCRU DIFERENȚIATE

Limba și literatura română

Clasa a III-a

Cartea Românească
EDUCATIONAL

Fișa 1. DEȘTEAPTĂ-TE, ROMÂNE! 5

UNITATEA TEMATICĂ: ȘCOALA (actualizarea cunoștințelor din clasa a II-a)

Fișa 2.	• Textul. Titlul. Autorul. Alineatele • Prezentarea proprie. Formularea unei păreri • Scrierea corectă a cuvintelor care conțin grupuri de litere/de sunete • Folosirea ghilimelelor.....	7
Fișa 3.	EVALUARE INITIALĂ	12
Fișa 4.	• Dialogul. Componentele dialogului. Reguli de vorbire eficientă • Formularea de întrebări și răspunsuri. Propoziția. Cuvântul. Silaba • Scrierea corectă a cuvintelor <i>sa/s-a, sau/s-au</i>	14
Fișa 5.	Personajele unei întâmplări • Ordinea întâmplărilor într-o povestire. Povestirea orală • Scrierea corectă cu <i>i/î</i> . Semnele de punctuație. Înțelesurile unui cuvânt	19
Fișa 6.	LECTURĂ	24
Fișa 7.	RECAPITULARE	26
Fișa 8.	EVALUARE SUMATIVĂ	27

UNITATEA TEMATICĂ: CARTEA

Fișa 9.	• Textul literar. Textul narativ. Prezentarea unei cărți • Formularea unei cereri familiare/politicoase • Scrierea corectă a cuvintelor <i>într-una/intruna</i> • Cuvinte cu aceeași formă, dar cu înțeles diferit	28
Fișa 10.	• Textul în versuri • Părțile componente ale unei cărți. Tipurile de cărți • Formularea unei solicitări. Scrierea corectă a cuvintelor <i>numai/nu mai</i>	32
Fișa 11.	• Textul nonliterar. Tipurile de litere • Proiectul: Cum realizez o carte? Prezentarea unui produs propriu • Solicitarea de informații. Scrierea corectă a cuvintelor <i>odată/o dată</i>	36
Fișa 12.	LECTURĂ	40
Fișa 13.	RECAPITULARE	42
Fișa 14.	EVALUARE SUMATIVĂ	43

UNITATEA TEMATICĂ: TOAMNA

Fișa 15.	• Delimitarea textului în fragmente logice • Oferirea de informații. Scrierea corectă a cuvintelor <i>fii/nu fii</i> • Așezarea unui text narativ în pagina caietului	44
Fișa 16.	• Descrierea unei ființe • Așezarea unui text în pagina caietului • Intonarea propozițiilor. Punctele de suspensie	48
Fișa 17.	LECTURĂ	52
Fișa 18.	RECAPITULARE	54
Fișa 19.	EVALUARE SUMATIVĂ	55

UNITATEA TEMATICĂ: TRADIȚII. COLINDE

Fișa 20.	• Formularea ideii principale corespunzătoare unui fragment • Cuvântul parte de vorbire. Scrierea corectă a cuvintelor <i>la/l-a</i> • Modalitățile de îmbogățire a vocabularului	56
Fișa 21.	• Planul simplu de idei. Comunicarea prin gesturi și mimică • Părțile unei compuneri. Redactarea unei compuneri • Scrierea corectă a cuvintelor <i>ia/i-a și iau/i-au</i>	60
Fișa 22.	• Colindele • Invitația	64
Fișa 23.	RECAPITULARE	66
Fișa 24.	EVALUARE SUMATIVĂ	67

UNITATEA TEMATICĂ: IARNA

Fișa 25.	• Dialogul. Inițierea unui schimb verbal • Transformarea unui dialog în povestire • Intuirea claselor morfologice (substantivul) • Scrierea corectă a cuvintelor <i>nea/nea</i>	68
Fișa 26.	• Povestirea orală a unui fragment • Intuirea numărului și genului unui substantiv • Scrierea corectă a cuvintelor <i>neam/ne-am</i> • Despărțirea în silabe a cuvintelor care conțin <i>ee, oo, ii, ee</i>	72

Fișă 27. LECTURĂ	76
Fișă 28. RECAPITULARE	78
Respo Fișă 29. EVALUARE SUMATIVĂ	79
Fișă 30. RECAPITULARE SEMESTRALĂ	80
Fișă 31. EVALUARE SEMESTRALĂ	83
UNITATE TEMATICĂ: AVENTURA	
Fișă 32. • Povestirea în scris a unui fragment • Comunicarea prin imagini • Despărțirea în silabe la capăt de rând • Redactarea unui dialog	85
Fișă 33. • Factorii care îngreunează comunicarea orală • Utilizarea e-mailului în comunicare • Scrierea corectă a cuvintelor <i>săi/să-i</i> • Sunetul și litera	89
Fișă 34. • Cuvintele care înlocuiesc o ființă, un lucru, un fenomen (pronomenele personal) • Intuirea claselor morfologice (număr, gen) • Adresarea politicoasă • Pronunția și scrierea corectă a pronumelor personale care încep cu <i>e</i> și <i>a</i> unor forme ale verbului <i>a lua</i>	93
Fișă 35. RECAPITULARE	97
Fișă 36. EVALUARE SUMATIVĂ	98
UNITATE TEMATICĂ: PRIMĂVARA	
Fișă 37. • Povestirea scrisă a unui text • Cuvintele care arată însușiri ale ființelor, obiectelor, fenomenelor (adjectivul) • Compunerile pe baza unor cuvinte de sprijin	99
Fișă 38. • Textul nonliterar • Prezentarea unei teme după un plan • Redactarea unui fluturaș • Modificarea formei unor cuvinte (acordul adjectivului cu substantivul determinat) • Descrierea unui obiect/unei ființe	104
Fișă 39. RECAPITULARE	108
Fișă 40. EVALUARE SUMATIVĂ	110
UNITATE TEMATICĂ: COPILĂRIA	
Fișă 41. • Relatarea unei întâmplări trăite • Cuvintele care exprimă acțiunea, starea sau existența unui obiect (verbul) • Descrierea unui obiect • Scrierea corectă a cuvintelor <i>numai/nu mai</i>	111
Fișă 42. • Modificarea formei unor cuvinte (numărul verbului) • Pronunția și scrierea corectă a unor forme ale verbelor <i>a fi și a lua</i> • Descrierea unei ființe. Compunerea după un șir de întrebări	115
Fișă 43. RECAPITULARE	119
Fișă 44. EVALUARE SUMATIVĂ	121
UNITATE TEMATICĂ: COMPORTAMENTE	
Fișă 45. • Formularea ideilor principale ca întrebări sau titluri • Compunerea după un plan dat • Scrierea corectă a cuvintelor care conțin grupurile de sunete <i>cs/gz</i> • Cuvintele cu înțeles opus formate prin adăugarea silabelor <i>ne și in</i>	122
Fișă 46. • Argumentarea unei păreri, a unei idei • Realizarea unui afiș • Scrierea corectă a cuvintelor <i>nu-l, nu-i</i>	126
Fișă 47. RECAPITULARE	130
Fișă 48. EVALUARE SUMATIVĂ	131
UNITATE TEMATICĂ: PRIETENI NECUVÂNTĂTORI	
Fișă 49. • Relatarea unor întâmplări vizionate/audiate • Realizarea unui proiect • Scrierea corectă a cuvintelor <i>niciun, nicio</i>	132
Fișă 50. • Mesajul textului • Redactarea unei cărți poștale • Scrierea corectă a cuvintelor <i>n-am, n-ai, n-au</i>	136
Fișă 51. RECAPITULARE FINALĂ	140
Fișă 52. EVALUARE FINALĂ	143

UNITATEA TEMATICĂ: ȘCOALA

(actualizarea cunoștințelor din clasa a II-a)

- **Textul. Titlul. Autorul. Alineatele • Prezentarea proprie. Formularea unei păreri • Scrierea corectă a cuvintelor care conțin grupuri de litere/de sunete**
- **Folosirea ghilimelelor**

Nivelul 1. Înțeleg!

Prima zi de școală

(fragment)

de Mihaela Deleanu

TITLU

AUTOR

S-a sfârșit vară și odată cu ea și vacanța. Este prima zi de școală. [...]

Iar doamna învățătoare nu știe unde să se uite mai întâi. [...]

— Bună dimineața, copii! Vă urez încă o dată: bun venit la școală! A venit timpul să ne cunoaștem mai bine. Numele meu este Miruna Zamfir. Pe tine cum te cheamă? îl întrebă ea pe un băiețel din prima bancă. [...]

— Numele meu este Mihai Anghelușcu, spuse el acum fără ezitare.

— Bravo, Mihai, aşa trebuie să te prezintă! Este firesc, copii, să vă placă mai mult prenumele voastre, dar de acum încolo veți avea nevoie și de nume, chiar dacă sunteți mai puțin obișnuiți cu acestea. Numele împreună cu prenumele sunt numai ale noastre și arată că fiecare dintre noi este unic.

Mai multe propoziții legate prin înțeleles alcătuiesc un **text**.

Orice text are un **titlu** și un **autor**.

Așezarea textului în pagină

Titlul se scrie deasupra textului, la mijlocul rândului. După titlu nu se pune punct. Între titlu și text se scrie **numele autorului**, în dreapta paginii. Textul este împărțit în **fragmente**, care sunt marcate prin **alineate** (rânduri retrase). Alineatele se pun la începutul textului, când se trece la o idee nouă sau un dialog.

Dialogul este con vorbirea dintre două sau mai multe persoane. Se marchează prin **linie de dialog** (—).

Într-un dialog, folosim, în funcție de situație, **formulele de prezentare**:

- Mă numesc...
- Pe mine mă cheamă...
- Numele meu este Miruna Zamfir.
- Numele meu este Mihai Anghelușcu.

Cuvintele sunt grupuri de sunete sau litere care au un înțeles.

Grupurile de litere **ce, ci, ge, gi, che, chi, ghe, ghi** pot forma singure o **silabă**. Dar și **grupurile oa, ea, ia, ie, ua, uă** pot forma singure o silabă

**cireșe – ci-re-șe
cerere – ce-re-re
ghiocel – ghi-o-cel
chenar – che-nar
girafă – gi-ra-fă
iepure – ie-pu-re
oală – oa-lă
iadă – ia-dă**

Ghilimele sau semnele citării („ „ „ „) sunt semne de punctuație care:

– reproduc întotdeauna un enunț spus sau scris de cineva: „Numele meu este Mihai Anghelușcu.”;

– înlocuiesc linia de dialog când relatăm spusele unei persoane: El zise „Ce faci?”;

– marchează un titlu de text: „Prima zi de școală”.

Nivelul 2. Exersez!

Respect pentru oameni și cărți

1. Precizează, de sus în jos, în piramidă:

• titlul textului:

• autorul:

• personajele din text:

• când se petrece întâmplarea:

2. Citește textul:

Croitorașul cel viteaz – fragment

de Frații Grimm

Într-o dimineață de vară, un croitoraș ședea plin de voioșie la masa lui de lucru lângă fereastră. Cosea de zor, iar mâinile lui parcă alergau singure pe țesătură.

- Ce este acesta?

- Scrie titlul textului.

- Ce semne de punctuație ai folosit la scrierea titlului? De ce?

- Extrage un cuvânt *alintat* întâlnit în textul de mai sus:

- Separă cuvintele și rescrie propozițiile:

Croitorașul cosea de zor.

Mâinile lui alergau singure pe țesătură.

3. Scrie:

- un nume de plantă care să conțină grupul de litere *ci*:
-

- două articole vestimentare care să conțină grupurile de litere *chi* și *ghe*:
-

- trei fenomene ale naturii care să conțină grupurile de litere *oa*, *ghe*, *chi*:
-

4. Completează cuvintele următoare, utilizând grupurile de litere *ce*, *ci*, *ge*, *gi*, *che*, *chi*, *ghe*, *ghi*:

reșe_____ mare; _____ tuțe; pa_____t;
 ure_____ ; _____ am; _____ rofar; _____ rere;
 ozdan; _____ nez; pri_____ndel; de_____t.

5. Încercuiește formulele prin care poți să te prezintă:

- Bună ziua!
- Mă numesc...
- La revedere!
- Numele meu este...
- Ce mai faci?
- Permiteți-mi să mă prezint!
- Pa!
- Salut!

6. Ai văzut o **carte de vizită? Ai avut vreodată? Acum ai ocazia să-ți faci una. Completează cu datele tale:**

NUME:
VÂRSTA:
OCUPAȚIA:
CLASA:
ȘCOALA:

7. Scrie o formulă de salut la întâlnirea cu:

- un prieten:
-

- profesoara de limba engleză:
-

1. Răspunde la întrebări.

- La ce întâmplare deosebită ai participat la școală?

- Când a avut loc întâmplarea?

- Unde a avut loc întâmplarea?

- Cine a participat la ea?

- Ce ai simțit?

2. Pe baza răspunsurilor de mai sus, scrie o pagină din *Jurnalul clasei*.

Jurnalul clasei mele

Citește textul:

Melcul școlar

de Vasile Versavia

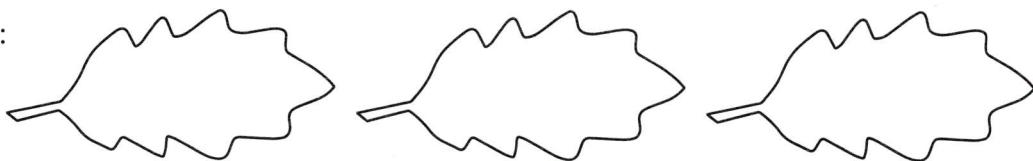
Luminați de-un putregai,
Melcul-mamă, melcul-tată,
Stau la sfat aşa cum stai
După cină câteodată...
— De, nevastă, ce să zic?!
O fi vremea, nu-i tot mic...
— Nu mai stau la îndoială,
Chiar la toamnă-l dau la școală!
Tare mult aş vrea să știe
Să citească și să scrie,

Pentru ca în viitor
Să se facă scriitor!...
Lunecând pe-o frunză pală,
Melcul-mic plecă la școală.
Școala, dacă nu mă-nșel,...
E la patru pași de el.
Se grăbește, ce să facă?
Trece-o frunză, trece-o cracă...
Străbătu până acum
Vreo trei degete de drum.

Și mai are... vai!... mai are,
De trecut și-o piatră mare!
Iată-l că s-a poticnit
Într-un băț cât un chibrit!
Se grăbește, ce să facă?
Trece-o frunză, trece-o cracă...
Cu ghiozdanul în spinare,
Străbătând aşa distanță,
Melcul a ajuns la școală
Tocmai când s-a dat... vacanță!

1. Scrie pe frunzulițe:

- titlul textului;
- autorul;
- personajele.

2. Pune în ordine enunțurile următoare, pentru a obține un text. Numerotează-le.

- Școala era la patru pași de el.
- Melcul a ajuns la școală târziu.
- Melcul-tată dorea să-și dea copilul la școală, pentru a ajunge scriitor.
- Melcul-școlar s-a poticnit într-un băț cât un chibrit.

3. Selectează, din text, cuvinte care să conțină grupurile de litere: *ci, ce, ea, oa, ia, ge, chi, ghi*.

4. Ordenează cuvintele date, pentru a alcătui un enunț. Scrie propoziția obținută.

- școlar
- târziu
- la
- ajunge
- prea
- școală
- Melcul

5. Imaginează-ți că ești melcul și ai ajuns la timp la școală. Ce i-ai spune învățătoarei? Răspunde potrivit indicațiilor date.

- formulă de salut: _____
- formulă de prezentare: _____

Citește textul:

Doi prieteni treceau prin pădure.

Deodată le-a apărut în cale un urs.

Unul dintre ei s-a urcat repede în copac. Celălalt, văzând că a rămas singur, s-a trântit la pământ și s-a prefăcut mort. Ursul l-a mirosit și, văzând că nu suflă, l-a lăsat în pace.

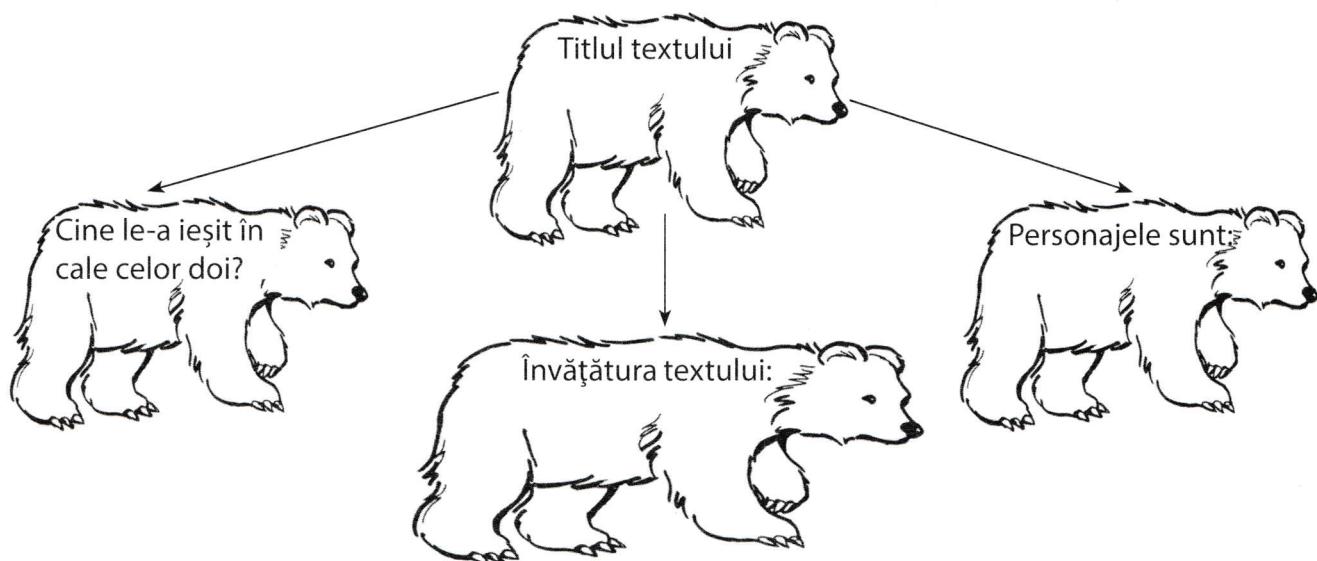
După ce a plecat ursul, călătorul din copac l-a întrebat pe celălalt:

— *Ce ți-a zis ursul la ureche, frate?*

— *Mi-a spus să nu mai plec la drum cu astfel de prieteni.*

(*Doi prieteni*, după Anton Pann)

1. Urmărește harta textului și răspunde cerințelor:

2. Desparte în silabe cuvintele:

• prietení – _____

• urs – _____

• călătorul – _____

• ureche – _____

3. Scrie numărul de vocale (V) și consoane (C) ale fiecărui cuvânt dat:

• frate – ____ V ____ C

• treceau – ____ V ____ C

• pământ – ____ V ____ C

• văzând – ____ V ____ C

4. Scrie câte trei cuvinte care să-l aibă pe:

• m înainte de p: _____

• m înainte de b: _____

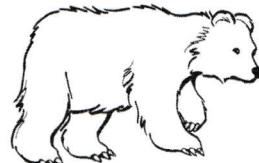
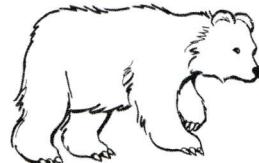
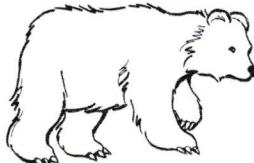
5. Scrie în interiorul ursuleților cuvintele cu înțeles asemănător pentru:

• apare

• repede

• suflă

• pace

6. Scrie în interiorul ursuleților cuvintele cu înțeles opus pentru:

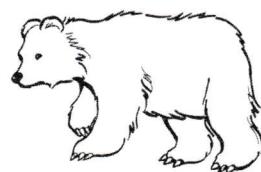
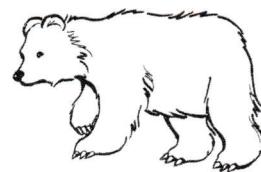
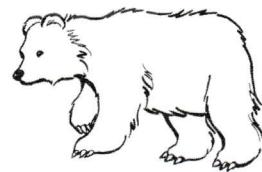
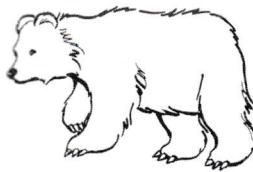
Respect peisajul, oamenii și cărțile

- prietenii

- spune

- a întrebat

- a plecat

7. Alcătuiește două enunțuri în care să folosești cuvintele *într-o* și *într-un*:

8. Alcătuiește un text de 5-7 rânduri, în care să descrii ursul. Orientează-te după indicații:

- infățișare/aspect; • mediu de viață; • hrană; • mod de înmulțire; • curiozități.

Descriptori de performanță:

Calificativ Item	FOARTE BINE	BINE	SUFICIENT
I ₁	Răspunde corect la patru cerințe.	Răspunde corect la trei cerințe.	Răspunde corect la două cerințe.
I ₂	Desparte în silabe cele patru cuvinte.	Desparte în silabe trei cuvinte.	Desparte în silabe două cuvinte.
I ₃	Identifică 9-10 vocale și 13-14 consoane.	Identifică 7-8 vocale și 10-12 consoane.	Identifică 3-6 vocale și 4-9 consoane.
I ₄	Scrie corect șase cuvinte.	Scrie corect patru cuvinte.	Scrie corect două cuvinte.
I ₅	Scrie corect patru cuvinte.	Scrie corect trei cuvinte.	Scrie corect două cuvinte.
I ₆	Scrie corect patru cuvinte.	Scrie corect trei cuvinte.	Scrie corect două cuvinte.
I ₇	Scrie corect două enunțuri.	Scrie corect un enunț.	Scrie incorrect enunțurile.
I ₈	Scrie corect textul, se încadrează în 5-7 rânduri.	Scrie textul, dar depășește spațiul cerut cu un rând.	Scrie textul, fără încadrare în spațiul cerut.

Ai reușit?

Nivelul 1. Înțeleg!

Citește textul.

La școală, dar nu rămânem acolo (fragment)

după Marin Sorescu

Și după atâta cultură generală, să știți că nici nu vă mai duc la școală. [...]

E nevoie de o cretă, de o tablă, de niște caiete și de cerneală, din care, dacă îți le aruncă cineva înainte, ieșe o școală. [...]

Copii, aici o să aflați o mulțime de povești, de poezii frumoase despre munți, și terase și case. Totul e să ascultați tăcând și să vorbiți în gând. Când veți auzi un clopoțel, după un ceas, să știți că vi s-a dat drumul și la glas. Puteți da fuga afară și acolo vă puteți juca. Ora este pentru învățat, iar recreația pentru uitat.

Cu cât crește un om, când se ridică în picioare? (Asta, să știți, se numește adunare.) Unde se duce agale ursul după ce nu găsește miere? (Asta, ei bine, se cheamă scădere.) [...]

Când nu veți mai vedea nicio poză în nicio carte, să știți că ati ajuns cu învățatul și cu uitatul foarte departe.

Textul este o înșiruire de enunțuri legate prin înțeles. Textul are un **titlu**, un **autor**, **aliniate** și **fragmente**. *La școală, dar nu rămânem acolo* este un text.

MESAJUL/INFORMAȚIA

VORBITOR

ASCULTĂTOR

Dialogul este conversația dintre două sau mai multe persoane. Dialogul poate fi **oral** sau **scris**. La dialog participă **vorbitorul** (cel care emite mesajul) și **ascultătorul** (cel care primește mesajul). Pentru a fi înțeles, mesajul trebuie rostit clar și corect și să fie urmărit cu atenție.

Ioana merge la doctor. – propoziție; **doctor** – cuvânt; **doc-tor** – silabe.

- **Propoziția** este o comunicare. Ea este alcătuită din **cuvinte**, iar cuvintele din **silabe**. **Silaba** este un sunet/grup de sunete care se rostește cu o singură deschidere a gurii. **Sunetul** e cea mai mică parte a unui cuvânt. Litera e semnul scris al sunetului. **Sunetele sunt vocale** (pot alcătui singure silabe) și **consoane** (se rostesc cu ajutorul altor sunete).

Al doilea fiu a aruncat sămburele. Al treilea fecior vânduse piersica.

- Cuvintele pot avea **înțeles asemănător** (au același sens: **fiu = fecior**).

Munca mi-e prietenă, iar lenea, dușman.

- Cuvintele pot avea **înțeles opus** (au sens opus: **prietenă ≠ dușman**).

*Capra e un animal domestic. Am folosit la ora de educație fizică aparatul **capra**.*

- Cuvintele pot avea **aceeași formă**, dar **înțeles diferit** (**capră** – animal, aparat de gimnastică).

Pielea **sa** (ei, lui) s-a făcut albă.

- Se scrie **sa** când se poate înlocui cu **ei, lui** (mama **sa**).
- Se scrie **s-a** când stă lângă un cuvânt care arată o acțiune (**s-a plimbat**).

S-au dus sau au venit?

- Se scrie **sau** când se poate înlocui cu **ori** (pui sau pasăre).
- Se scrie **s-au** când stă lângă un cuvânt care arată o acțiune (**s-au dus**).

Nivelul 2. Exersez!

1. Răspunde la întrebări legate de lectura *La școală, dar nu rămânem acolo*.

- Cine este autorul lecturii?

- Ce fel de text este?

2. Scrie în jurnalul dublu înțelesul expresiilor din text:

EXPRESII DIN TEXT	ÎNȚELESURI/EXPLICAȚII
să vorbiți în gând	
Cu cât crește un om, când se ridică în picioare?	
Unde se duce agale ursul după ce nu găsește miere?	
Când nu veți mai vedea nicio poză în nicio carte, să știți că ați ajuns cu învățatul și cu uitatul foarte departe.	

3. Pune întrebări potrivite pentru următoarele răspunsuri:

- E nevoie de o cretă, de o tablă, pentru a ieși o școală.

- Ora este pentru învățat.

- Când veți auzi un clopoțel, vi s-a dat drumul la glas. Scrie cuvintele nou obținute.

4. Inventează cuvinte prin inversarea ordinii literelor:

rac → _____

anul → _____

cal → _____

pom → _____

rod → _____

amar → _____

iar → _____

drag → _____